

Ex/Sans/UG/3.2/26/2017

BACHELOR OF ARTS EXAMINATION, 2017

(2nd Year, 3rd Semester)

SANSKRIT (Honours)

Course : VII

[Principles of Paninian Grammar (A)]

Time : Two Hours

Full Marks : 30

सर्वे प्रश्नाः सुरगिरा नागरीलिप्या च समाधेयाः ।

१. अधोलिखितेषु सूत्रद्वयं सोदाहरणं व्याख्यायताम्— 5×2=10

(क) प्रातिपदिकार्थलिङ्गपरिमाणवचनमात्रे प्रथमा ।

(ख) येनाङ्गविकारः ।

(ग) क्रियार्थोपपदस्य च कर्मणि स्थानिनः ।

(घ) अन्तर्धौ येनादर्शनमिच्छति ।

२. अधोलिखितेषु द्वयोर्व्याख्या कार्या — 5×2=10

(क) कर्मेत्यनुवृत्तौ पुनः कर्मग्रहणमाधारनिवृत्त्यर्थम् ।

(ख) परापि हेताविति तृतीया अनेन बाध्यते ।

(ग) व्ययस्थितविभाषाश्रयणात् क्वचिन्न । पापेऽभिनिवेशः ।

(घ) विभाषेति योगविभागादगुणे स्त्रियां च क्वचित् ।

[Turn over]

[2]

३. अधोलिखितेषु द्वयोः सोदाहरणं व्याख्या कार्या — 5×2=10

(क) उभसर्वतसोः कार्या धिगुपर्यादिषु त्रिषु।

द्वितीयाऽऽप्रेडितान्तेषु ततोऽन्यत्रापि दृश्यते॥

(ख) निर्वर्त्यञ्च च विकार्यञ्च प्राप्यञ्चेति त्रिधा मतम्।

तत्रेप्सिततमं कर्म चतुर्धान्यतु कल्पितम्॥

(ग) द्रव्यादिविषयो हेतुः कारकं नियतक्रियम्।

अनाश्रिते तु व्यापारे निमित्तं हेतुरुच्यते॥

(घ) कर्तृकर्मव्यवहितामसाक्षाद्धारयत् क्रियाम्।

उपकुर्वत् क्रियासिद्धौ शास्त्रेऽधिकरणं स्मृतम्।